

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 195
טבת תשע"ט

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

בתחילת המצגת שלב ראשון - אנו עוסקים להבין שדיני העירובין אינם שייכים רק לאחראי על העירוב, אלא נוגעים לכל אחד ואחד, בין כאשר הוא מהאנשים שסומכים על העירוב ומטלטלים, ובין שהוא מהאנשים שאינם סומכים על עירוב ואינם מטלטלים, לכולם הלימוד בא לידי מעשה. **שלב שני** - לבאר מהו איסור הוצאה וטלטול, ומה הם ארבעת סוגי הרשויות. מהו רשות הרבים, ומהי רשות היחיד, עם דוגמא לכמה סוגי מחיצות. ומהי כרמלית בשלש אפשרויות.

מקום שאינו מוקף כלל שהוא כרמלית גמורה, מקום עם מחיצות שאינן שלימות, מהו קרפף, כמה הוא מצוי כיום בעירובים, וכיצד מתמודדים איתו להכשיר את העירוב.

שלב שלישי - לבאר פרטים רבים בדיני "רשות הרבים", שהוא מהחלקים הראשונים בלימוד המשנ"ב, והוא בעיקר נוגע כיום להכריע על החובותינו ועל כשרות העירובים בזמנינו, שמתחלקים משום כך לכמה דרגות שונות, עם ביאור ההבדל בין גברים לנשים.

שלב רביעי - ביאור דיני צורת הפתח, כיצד צריך לעשות אותה, עם המקרים הפוסלים אותה, בכמה דוגמאות שהחוט אינו מעל העמוד, כולל דיני הלחיים של זמנינו, שאינם לחי של הגמרא והשו"ע ומדוע, מה גודל הלחי של זמנינו, וכיצד צריך להעמידו.

דיני עירובי חצרות בפת, שכירות מגוי, ודיני התחום, יבוארו בעז"ה במצגות הבאות.

וסיום בדברי מרן החזון איש, על שמירת השבת בהלכות הוצאה וטלטול.

בשבוע זה אלפים רבים מתחילים ללמוד הלכות עירובין

בשבוע הקרוב יתחילו בעז"ה אלפים רבים ללמוד הלכות עירובין, במסגרת לימוד "דף היומי בהלכה" של הארגון הגדול והנפלא "דרשו". צוות "מוקד העירוב" שמח מאוד על כך שאלפי יהודים מכל העולם ניגשים לעסוק בנושא העירוב, שיש בו הרבה דברים שאינם ידועים, הרבה הלכות שאנשים לא שמים לב אל קיומן, ועל ידי הלימוד של כל בית ישראל, יהי רצון שיתחזקו כולם גם בידיעת ההלכות, וגם בקיומן למעשה.

רבים נושאים עיניים אל "מוקד העירוב" ומבקשים, שיתן מנסיונו הרב במשך עשור שנים, שבו הוא מלמד ומנחיל את הלכות העירובין, באמצעות שיעורים ומצגות, סיורים והדרכות, לקבוצות אברכים, בחורים וילדים, ומענה טלפוני לאלפי משפחות, מכיר ויודע את הדברים שאנשים מתקשים בהם, בבקשה תבוא ותלמד אותנו איך ניגשים לנושא, איך מבינים את הנושא. ואיך צריך ללמוד אותו.

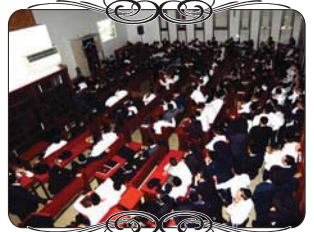
במשך השנים הגיע נציג מוקד העירוב למסור את השיעורים והמצגת, בעשרות ערים ומקומות שונים, מהצפון ועד הדרום, ולכל הגילאים. לכוללים, לשיבות, לקעמפים, לכינוסים, לילדים, ועוד. לכל מקום ולכל קבוצה, בהתאם לרמת הלימוד שלה, ובהתאם לסוגיות וההלכות שעסקו בהם. ובס"ד ראינו את הציבור בכל מקום, מאזין וקולט סופק בהשתוקקות את הידיעות החשובות, ואת ההבנה הפרקטית והברורה, האקטואלית והמצויה, ורביעו את השומעים במהירות אל הלימוד והקיום של הלכות עירובין. ורבים סיפרו על כך שמאז שמעו את השיעור, התרגלו להתבונן על עמודי העירוב.

ועל כך אנו מודים תמיד לה' ומבקשים על העתיד, וגם בהזדמנות זו נישא תפילה, עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדך, ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח. כה יתן ה' וכה יוסיף, שנזכה תמיד להגיש לציבור לימוד וידיעת ההלכה, יחד עם החיזוק בקיומה.

שיעורי העירובין בעשרות מקומות בארץ

בשבוע שעבר התקיים בעיר אלעד, שיעור מרכזי של המצגת, ע"י מוקד העירוב, בשיתוף עם "ועד העירובים השכונתיים אלעד", לרגל התחלת לימוד משנ"ב דרשו. בשיעור השתתפו מאות בחורים ואברכים, מבחיני הלומדים בעיר, ואף מי שלא למד כלל הלכות עירובין או מסכת עירובין, נכנס תוך שעה וחצי לעומק ההלכה, והצטרף אל האנשים שמכירים את נושא העירוב בזמנינו.

בתקופה זו שהתברו הלומדים, ואין אפשרות להגיע בבת אחת אל כל המקומות, כמו כן יש אנשים שאינם יכולים להשתתף בזמנים של השיעורים שנמסרים בבתי הכנסת, לכן צוות מוקד העירוב עמל וטרח זמן רב, יחד עם אנשי מקצוע, להגיש את המצגת מוכנה עם שילוב קולי של ההסברים הנפלאים המלווים כל תמונה, באופן שכל אדם יוכל לראות בעצמו את הדברים בזמנים הפנויים שלו, וכמו כן קבוצות של לומדים זמגדי שיעורים, יכולים לקחת אותה ולהראות לבני השיעור, לעורר בהם את התשוקה ללמוד הלכות עירובין, ולבאר להם את צורת עשיית העירובים בזמנינו, בצורה מוחשית וברורה.

סדר הלוקת תוכן המצגת המחודשת

בענין תוכן המצגת המחודשת, ערכנו אתה בצורה דומה למצגת הקודמת, שנמסרה בשנים האחרונות במקומות רבים, בפני אלפי בני תורה מכל הגילאים, והציבור בכל המקומות מסר תגובות נלהבות על התועלת שקיבלו כולם, בין אלו שלמדו כבר דיני עירובין, ובין אלו שעדיין לא ידעו אפילו את המושגים.

ניתן לקבל את המצגת
באמצעות האמצעים הטכנולוגיים [דיסק / ג'מבו מייל]
ניתן לפנות למוקד העירוב - 054-848-3320
שים לב!
למרות שאנו מוסרים את הקבצים ללא חסימה, על מנת שיהיה
ללומדים קל להפיק את התועלת, בכל זאת המצגת מותנית בתשלום
לכיסוי ההוצאות הגדולות, המחייב לצפיה פרטית 3 ש"ח, לצפיה
בקבוצה (מעל 10 משתתפים) 50 ש"ח.
אין להקרין ללא תשלום (עדיף מראש).

שיעורים בכללים לקשר בין הגמרא לעולם המעשה

בחודש האחרון התקיימו כמה שיעורים במקומות שונים, אחד מהם בכלל "קול יעקב" בשכונת בית וגן בירושלים, לרגל התחלת לימוד מסכת עירובין. שיעור זה עסק בדינים הנלמדים בפרק ראשון של המסכת, הדינים העולים מתוך הסוגיות, ובאיזה סוגיות נמצאים עיקרי הדינים לעשיית העירוב בזמנינו.

לדוגמא, מהסוגיא בדף ו. לומדים את דיני פירצה בקרן זוית, בכשרות דין עומד מרובה שאינו מכוון ישר. ומהסוגיא שם שתירצו שמבוי עקום אין בו דין עומד מרובה משום שבקעי בה רבים, לומדים לעשות בזמנינו צורת הפתח בפירצה שאנשים מקצרים דרכה, וביאור דברי המשנ"ב (סי שסה סק"י) לחלק בין מבוי לחצר, שבחצרות יש דיני עומד מרובה גם כשהרבים עוברים דרך הפירצה. החילוק בין מבואות של חז"ל למבואות שלנו, ומדוע בכל זאת מחמירים בפירצה שהרבים עוברים דרכה, על פי דברי הבית מאיר שדין זה תלוי רק בצורת המקום, שאם ארכו יותר מרחבו יש בו איסור בפירצה שהרבים עוברים דרכה, ואינו תלוי בשאר תנאי המבוי שצריך בתיים וחצרות פתוחים לתוכו. ומה הדין בחצר פרטית שארכה יותר מרחבה ואנשים מקצרים דרכה?

סוגיא נוספת באותו מקום בגמרא, בדין רשות הרבים, כאן המקור לשיטת רש"י הידועה שצריך שיהיה שישים ריבוא. יש לשים לב ללשון רש"י שכתב "עיר שמצויין בה שישים ריבוא", ולא שעוברים באותו רחוב, לשון השו"ע (סי שמ"ה ס"ז) והשגת המשנ"ב (ס"ק כ"ד ובשעה"צ).

דבר נוסף שהשו"ע פסק כדברי רש"י, שהפילוש של הר"ר בצורה ישרה נאמר רק בעיר שלש לה חומה, ומה כן צריך בפילוש ברחובותינו. בדברים אלו אנו רואים כיצד עמוד אחד בגמרא, הופך להיות יסודי ומעשי ביותר בזמנינו, בין כלפי העוסקים בבניית המחיצות, ובין כלפי כל אדם, לדעת באיזה שכונה יש חשש של רבות הרבים, ומהי דרגת האיסור שיש בה. וכן יש סוגיות נוספות לאורך המסכת, שצריך רק ללמוד לקשר אותם אל עולם המעשה.

חיפוש פתרונות לבעיית הקרפף המצויה בזמנינו

בגליון הקודם עסקנו בענין דין "קרפף", המצוי מאד בזמנינו בעירובים, כיון שהם כוללים שטחים גדולים סביבות העיר והישוב. הדבר מצוי בין כאשר מסתמכים על גדר הבטיחות, שמלכתחילה עושים אותה רחוק מהבתים [מחמת כמה סיבות ואכ"מ], ובין אם משתמשים בעמודים וחוטים, גם כן לא קל להעמיד אותם מאחורי הבתים, כי זה בתוך שטח פרטי, וגם לא נוח לגשת לטפל בהם כאשר חוט נקרע, (ועוד סיבות נוספות), לכן בהרבה מקומות עושים אותם רחוק מהבתים, ובמשך הזמן גם מקום שלא נזרע בידיים, עולים בו קוצים גבוהים, שאם הם ברמה שאדם לא יעבור בהם, הרי זה כמו מים שהציפו את החצר, ומנעו את הרבים מלהשתמש שם, ויש להם דין קרפף כמבור בשו"ע (סי' שנ"ח סי"א) שאסור לטלטל בשטח זה יותר מדי' אמות, וגם שאר הישוב נאסר במקרה כזה, מדין פרוץ אל מקום האסור.

בימים אלו פנו אל מוקד העירוב, מקומות נוספים שרוצים להכשיר את העיב באופן המהודר, שיהיה כשר גם לפי הוראות מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל ושאר פוסקי זמנינו, וכפי שנהוג בכל עירובי השכונות החרדיות אחד מהם הוא ישוב גדול שרובו חרדי, והעירוב מסתמך על גדר הבטיחות שסביב לישוב. במקרה זה היא נבדקת היטב, ונבדק שאפשר לסמוך על כשרותה. אלא שהשאלה היא מה עושים עם השטחים הגדולים שבין הבתים לגדר, שיש בהם צמחייה קשה וקוצנית וגם מדובר בשטח הררי, שאנשי הישוב לא דורכים שם כלל, וגם אדם שירצה לעבור, לא יקצר דרכם בשום אופן, א"כ הם אוסרים את הישוב. אבל כאן התחדש נושא מעניין.

שטח הררי שמשמש להתבודדות

הרב האחראי על העירוב, הזמין את הבודק של המוקד לבחון את האפשרויות למציאת פתרון להכשיר את העירוב. בתחילה היה נראה שיש פתרון טוב וקל, מכיון שמעל השטח עשו טיילת עם גדר טובה, שהבדילה בין הטיילת והישוב לשטח הררי. אבל זה היה טוב רק לקטע אחד, ואח"כ כשהמשיכו, הגיעו לקטע גדול שלא מצאו לו פתרון קל, רק להקיף אותו בעמודי עירוב.

בסיור זה השתתפו גם רבני קהילות מהישוב, ואחד מהם טען להתיר את המקום מחמת שיש בו שימוש. באותו ישוב יש קבוצה של חסידי ברסלב שנוהגים להתבודד בשדה, ובתחילה הם היו פותחים פירצה בגדר כדי לצאת לשדה, אבל אנשי הביטחון של הישוב אסרו ומנעו מהם לעשות זאת, ולכן הם מתבודדים בשטח הררי זה, מקום שאף אדם לא יעזור שם, והוא ראוי להתבודדות, אם כן הוא טען שסוף סוף יש אנשים שמשתמשים בשטח זה, ואינו כמקום שאינו משמש לדירה.

אך עדיין לא היה ברור אם הם משתמשים בכל השטח, כי לפי ראות העין זה מקום שקשה מאוד לאדם לעבור בו. בשביל זה קראו למקום את ראש החבורה של חסידי ברסלב, שיבוא ויאמר באיזה שטח הם מתבודדים, כדי לבדוק האם לא נשאר בית סאתיים שלא משתמשים בו מידי פעם. הוא הגיע תוך כמה דקות והראה את השטח שבו נכנסים, מקטע זה עד קטע זה נכנסים בכל מקום, גם אם אתה לא עובר בו, תוכל למצוא כסאות, וחפצים שרואים שאנשים ישבו שם, והם בוחרים בדוקא את המקומות האלו, אך הוא הוסיף שבאזורים שיש קוצים צפופים, גם הם לא נכנסים, אלא שבאזור זה יש כל כמה מטרים מקום קצת פנוי, ובשאר האזורים שלא נוח להיות בהם לא נכנסים. השמחה היתה גדולה, שלכאורה נמצא היתר לאחד השטחים שהפתרון בהם היה קשה יותר. יחד עמנו היה הגאון רבי שלמה קליין שליט"א בנו של הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א מבית דינו של מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל, ובתחילה הוא

הסכים להיתר זה, אבל אח"כ הוא דחה אותו בתוקף, וסברתו היא כיון שההתבודדות אינה שימוש דיורים, אדרבה הם היו רוצים לצאת מהעיר לעשות את ההתבודדות בשדה, אלא שלא נותנים להם ולכן עושים אותו סמוך לבית, אבל זה אינו שימוש של בית, של תשיש דירה. זה גרע מהיושב בצל האילנות ומגינת משחקים, ושימוש זה אינו יכול להתיר. העברנו את השאלה לרבנים נוספים, וגם להם לא היה נוח להקל בזה, יש שאמרו משום שזה לא שימוש רגיל של בני אדם, אינו נחשב שימוש דיורים. וניתן לקוראים לעיין עוד בזה.

שלש שלבים בשטח בצידי הישוב שמיועד להרחבה

בשבוע זה יצא הבודק של העירוב אל ישוב נוסף, שהרבה חרדים מתארחים בו, כדי לבדוק את ענין הקרפף. בישוב זה היתה כבר תקופה טובה, שהעירוב הגיע לרמת עירוב שכונתי, בעקבות ההשקעה של מוקד העירוב, בעלות של כחמשת אלפי שקלים. אבל בחודשים האחרונים פרצו חלק מהגדר של הישוב, כדי להרחיב את הישוב לבנות עוד שכונה חדשה. אך הדבר הזה עשה גדולה לעירוב, כי מדובר בשטח שהיה בעבר שדה, וכעת כולו היה מלא בקוצים, והוא שטח שנמצא בצידי הישוב שאין אף אדם שיעבור בו. מאותו זמן המוקד הסיר את השגחתו, והיה מורה לשואלים להימנע מלטלטל.

בשלב שני התחילו לחפור בשטח, להנחת תשתיות של מים חשמל וביוב, במצב כזה כבר אין קוצים שמונעים מלעבור, אבל יש בורות והרים של חול, העברנו את השאלה לרבני העירובים, האם גם במצב הזה נחשב קרפף, והרבנים אמרו שאין להתיר אותו.

כעת הגיע השלב השלישי שכבר כיסו את הבורות, והתחילו לסדר את הכבישים והמדרכות, והנה כאשר יגמרו לעשות כבישים לכל השטח, זה יתיר את המקום, כיון שמסתמא אנשים יסתובבו בו להנאתם, בזמן הפנוי שלהם. וזה נחשב שימוש זירה כמו לשבת בצל האילנות. אבל כעת המקום עדיין אינו נוח ברמה שטיילו בו להנאה, אבל מי שירצה לעבור, יכול לעבור בו בקלות. אך כיון שהשטח נמצא בצידי הישוב ואין שום מטרה ללכת בו, ממילא המצב שאף אדם אינו הולך בו, רק הפועלים הערבים שהם לא שייכים לשימוש הדיורים, א"כ נשאלת השאלה מה הדין של המקום לשבתות אלו.

הודעות חשובות

בשורה משמחת למתחילים בלימוד המשנה ברורה במסגרת הדף היומי בהלכה, של "דרשו"

א. ניתן להשיג חוברת נפלאה "פתח העירוב - סיכום השו"ע" המסכמת את כל הלכות עירובין, שו"ע, משנ"ב, ביאור הלכה, עם פסקי החזו"א, והערות נוספות להסבר ההלכות ולדינים המעשיים בזמנינו. לכל סעיף יש כותרת, ציון למקור ההלכה בגמרא או בראשונים, וציון לכל דין מקורו השו"ע והמשנ"ב.

ב. בשבוע זה התחלנו בהוצאת גליון חדש, "פתח העירוב", הכולל פרטי דינים מעשיים, על סדר ההלכות הנלמדות מידי שבוע במסגרת זו.

עקב העלויות הגבוהות בהדפסת הגליונות, אין בידינו כעת להדפיס את הגליון, והוא יופיע במהדורת מייל למנויים.

ניתן להירשם לקבלת הגליון במייל a83320@gmail.com

ג. ניתן להאזין לשיעור יומי דרך הטלפון, במערכת "קול הלשון", מפי הרב משה אנגלרד שליט"א בשיעורים אלו נעסוק בעז"ה בדינים אקטואליים היוצאים מדברי המשנ"ב בסעיפים הנלמדים באותו יום. השיעור יימסר בעז"ה בליה, בשביל היום הבא, כדי שגם מגידי השיעורים יוכלו לקחת ממנו פנינים לשיעור שהם מוסרים. אורך השיעור כרבע שעה בלבד.

ד. ניתן לקבל את המצגת המיוחדת של מוקד העירוב, שנמסרה בפני אלפי בני תורה, ומוותאמת לרוב הגילאים, המצגת עברה שידרוג ושיפור, מרתקת ומקיפה את דיני הרשויות ודיני צורת הפתח בליווי דוגמאות מהעירובים שנבדקו ע"י "מוקד העירוב" ברחבי הארץ.

לקבלת המצגת - 054-8483320

בברכת "שמחים לשמרו ולערב עירובו"

המערכת מברכת בהצלחה את כל המצטרפים ללימוד הלכות עירובין

בקרוב! הרוב קובע!

משחק חדש לילדים, העוסק בדיני "עומד מרובה"

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM

פתח העירוב

מענה ע"י הרבנים

054-84-833-20

לקבלת הגליון במייל

A83320@GMAIL.COM

גליון שבועי להלכות עירובין האקטואליות בזמנינו, הנוגעות לכל אדם. מסודר על סדר המשנה ברורה. מותאם להספק של לומדי הדף היומי בהלכה

פתיחה להלכות עירובין המצויות בזמנינו

אדם מקפיד על המאכלים שיהיו בכשרות טובה ולא בכשרות מינימלית, כך גם בעירוב צריך ללמוד להקפיד על כשרות טובה, להסתמך רק על הרבנים שסומך עליהם משאר דברים, ולא להסתפק במה שאומרים שאם יש רב בישוב מסתמא יש עירוב, כי בהרבה מקרים זה בדרגת כשרות נמוכה מאוד, עקב הקשיים הטכניים וכדומה.

גם אל האנשים שאינם מטלטלים בכל מקום, יש הרבה דברים בלימוד ההלכות.

1. יש דברים שאינם נראים כמעשה טלטול, אבל יש בהם טלטול מדרבנן ולפעמים גם מדאורייתא, ודוגמאות אלו יבוארו בהמשך, כגון להרים עלון מהרחוב ולהניחו על הגדר, להושיב ילד על הספסל. ליחה שהצטברה בפה, ועוד.

2. יש מקומות שנראה לאנשים שאין איסור לטלטל בהם. כגון כאשר נמצאים בישוב בדירת קרקע עם מרפסת פתוחה, מדשאה עם ערסל, ואינה מוקפת בגדרות. נראה שהמרפסת היא הבית בעצמו, ובדשא עצמו אם לא מוציאים מהבית, רק להזיז כסא או להרים ילד קטן, אינו נראה כטלטול. אבל כיון שהחצר אינה מוקפת בגדרות כשרות, אסור להעביר בהם יותר מארבע אמות, שהם כשני מטר בלבד!

כמו כן יש מקומות נוספים, כמו בתי חולים, בתי מלון, אולמות מחולקים, שאנשים לא שמים לב שגם בתוך הבנין, בפרוודורים, צריך לעשות עירוב.

3. יש מקומות שאפשר לעשות עירוב ולהתיר את הטלטול ללא חשש. כגון בבנין עצמו, כדי להביא דבר מהשכנים, או להוציא את המפתח לנעול את הדלת. וכן כשנמצאים בבית הארחה עם כמה משפחות, צריכים לקחת את התינוקות לחדר האוכל, אבל אם יש משפחה שאוכלת בנפרד, צריכים לדעת איך לעשות בעצמינו "עירוב חצרות" כדין, ולא שיהיה סתם אסור, דבר שלא יעמדו בו.

בכל אחד ממקרים אלו, אדם חייב להיות בקי בהלכות היטב, כדי לדעת כיצד להתנהג. להלן נביא מקרים רבים, שנוגעים למקום שאין בו עירוב, או שלא רוצים לסמוך על העירוב. אמנם בתוך העירוב המהודר הם מותרים, אבל כאמור יש הרבה מקרים שכל אדם נמצא מחוץ לעירוב המהודר, ואז צריך לנהוג על פי הלכות אלו.

סימן שמ"ה

השלב הבא - החצר: תלוי אם יש לחצר גדרות כהלכה, גבוהות י' טפחים. ושיעורם, לפי שיעור הגר"ח נאה - 80 ס"מ, לפי שיעור חזו"א כ - 98 ס"מ.

השלב הבא - הרחוב: אם הוא מוקף מחיצות ע"י העירוב, הכולל גדרות עם צורת הפתח בכבישים ובשבילים, ובכל המקומות שחסר בגדרות, ועם הפרטים הבאים שנלמד, אז הוא נעשה לרשות היחיד. וזו מטרת עשיית העירובים בזמנינו - להפוך את הרחובות לרשות היחיד, ע"י שמקיפים אותם במחיצות.

מעבר לכך יש עוד הרבה אופנים, שכאשר לא מסתמכים על העירוב, והרחוב אינו "רשות היחיד", יש הרבה מקומות ברחוב שהם "רשות

כאשר ניגשים ללמוד הלכות עירובין, ראוי לציין שרבים מהלומדים סוברים שאין בלימוד עירובין דברים הנוגעים למעשה אל כל אדם פרטי, אלא רק לעוסקים בשטח בעשיית העירובים. יש אנשים שמטלטלים מפני סומכים על האחראי, ומחמת זה נראה כי ההלכות אינן נוגעות אליהם. ויש אנשים שאינם מטלטלים בכל מקום ואפילו כשיש עירוב, מפני החששות המצויות בכשרות העירובים, מחמת זה נראה להם שההלכות אינן נוגעות להם.

אבל לשני סוגי האנשים יש הרבה מה ללמוד כאן בהלכות עירובין.

לגבי האנשים שסומכים על האחראי ומטלטלים, יש לציין שלש נקודות חשובות, שבלי ידיעת ההלכות אפשר בקלות להיכשל ח"ו. והלימוד של הלכות עירובין, מלמד כיצד להיזהר בהם כדין.

1. בכל עירוב יש גבול שבו מסתיים העירוב, ולפעמים הגבול נמצא קרוב לבתים. כגון בעיר מודיעין עילית, מצוי שיש ישיבות בקצה העיר שאינם כלולים בעירוב, וכן יש רחובות באמצע בניה, שהכביש סלול והבנינים עם ציפוי אבן ואדם מרגיש שהם חלק בלתי נפרד מהעיר, אבל עד האיכלוס הם מחוץ לעירוב. אנשים שלא עירניים לבדוק היכן מסתיים העירוב, יוצאים עם עגלות וחפצים ומטיילים במקומות אלו, בזמן שהטלטול שם אסור ממש. כמו"כ בכל הערים והישובים, יש בקצוות מקומות שאנשים הולכים בהם, והם מחוץ לעירוב.

2. בזמן הזה יש הרבה ישובים שאין בהם עירוב, למרות שגרים בהם משפחות שומרי שבת. יש מקומות שעדיין לא נעשה עירוב, ויש הרבה מקומות שהיה עירוב אך הוא נפסל ולא תקנו אותו, מפני שאין תקציב, או שאין מספיק דרישה מהתושבים, ויש הרבה מקומות שעשו עירוב אבל הוא נעשה שלא כהלכה.

במוקד העירוב מגיעות מידי שבוע שאלות מכמה אנשים שנסעו למקומות כאלו, וצריכים לדעת מה עושים כשהעירוב אינו תקין. מה אסור לטלטל, והיכן אסור לטלטל.

וכל שכן לאנשים שנוסעים לחו"ל, שיש הרבה מקומות שאין בהם עירוב כלל, ואנשים שהורגלו לטלטל, סבורים בטעות שמותר להם גם בכזה מקום, ללא עירוב.

3. בכל נושא של כשרות, יש דרגות בכשרות. יש כשרות מהודרת, יש כשרה, ויש מפוקפקת. קשה לתת כללים בזה, אבל כמו שכל

סעיף א. ארבע רשויות לשבת. פרטיהם מבוארים בהמשך סימן זה כדלהלן. 1. רשות היחיד - מסעיף ב' עד ו'. 2. רשות הרבים - מסעיף ז' עד י"ג. 3. כרמלית - מסעיף י"ד ד י"ח. 4. מקום פטור - מסעיף י"ט עד כ'.

מהי "רשות היחיד" בזמנינו

סעיף ב. איזהו רשות היחיד, מקום המוקף מחיצות. הדוגמה הפשוטה לרשות היחיד, זה הבית, שיש לו קירות מכל ארבעת הצדדים.

לאחר מכן - חדר המדרגות: דינו תלוי אם הוא סגור גם בכניסה, או שהלובי פתוח, ללא סגירה כלשהי בצד של הכניסה.

בכל אלו יש לדון כאשר מדובר בקומת קרקע והסורג והמזגן עומדים בתוך ' טפחים לרשות הרבים, האם דינו כחורי רה"י הפתוחים לרשות הרבים.

השלכת אשפה לפח המיטלטל

סעיף ו. כלי גבוה עשרה הוי רה"י. דין זה נפק"מ למעשה בפחי האשפה הציבוריים המצויים בזמנינו בבנינים [עגלות ירוקות], שגובהן ' ורוחבן ד' על ד' טפחים, הרי תוכן ועל גבן רשות היחיד, אע"פ שהם מיטלטלים ודינם ככלים. והנה כלפי מי שסומך על העירוב, גם סביבות הפח הוי רה"י ואין שייך איסור הוצאה כלל. אלא החשש הוא למי שאינו סומך על העירוב, או במקום שאין עירוב כהלכה, וא"כ סביבות הפח הוי רה"י או כרמלית, וההכנסה לתוך הפח [אפילו בפחות מד' אמות] הוי הכנסה לרה"י. ואמנם בדרך כלל בלאו הכי כשאין עירוב כשר אינו יכול לטלטל את הדבר עד מקום הפח, ומנין יהיה לו לידו חפץ שמעונין לזורקו לפח. אך מצוי שילד [שסומך על העירוב] הביא שקית לזרוק לפח, ואינו מסתדר בעצמו. הרי לפי האמור, לא ניתן לעזור לו כאשר הפח בכרמלית, או חצר שאינה מוקפת כהלכה שדינה ככרמלית, כיון שנמצא שהוא מטלטל מכרמלית לרה"י. וכל שכן בפח העומד ברחוב שי"א שהוא רשות הרבים, וא"כ הוא מטלטל מרה"ר לרה"י. [וה"ה לפח צפרדע, או פח טמון].

יש לציין לשים לב גם לדיני מוקצה, שיהיה באופן שמותר לטלטל את השקית עם האשפה, כי אם אין בה דבר הראוי לשימוש הרי היא מוקצה מחמת גופו, וגם אם בבית היה לה דין גרף של רעי, אבל למטה בחצר שלא משתמשים בה לכאור' אין היתר לתת לאדם אחר להרים אותה לפח.

להרים בקבוק או מוצץ שנפל מהעגלה

כתב המשנ"ב (ס"ק ט"ז) שכלי שאינו גבוה עשרה אין לו דין כרמלית, דאין כרמלית בכלים, [אינם חולקים רשות לעצמם], אלא הם בטלים למקום שעומדים שם, לכן כלי שגובהו ג' טפחים ומונח ברשות הרבים, המניח עליו כמניח ברה"ר, ואם מונח בכרמלית דינו ככרמלית. נפק"מ בדין זה לתינוק היושב בעגלה במקום שיש עירוב שבני המשפחה סומכים עליו לתת לקטנים לטלטל, והגדולים מחמירים, והתינוק קפץ מהעגלה וצריכים להושיבו, או שזרק את הבקבוק והמוצץ וצריכים להרים מהקרקע אל העגלה. האם יש איסור להעביר מהרחוב שיש אומרים שדינו כרשות הרבים, אל העגלה שגובהו ג' טפחים ורחבה ד' על ד' לפי דברי המשנ"ב כאן, תמיד העגלה שווה לרשות שעומדת בה, אם היא ברה"ר, גם היא כרה"ר, ומותר להרים אל העגלה, אם לא מעביר יותר מד' אמות.

עוד יש לדון האם העגלות של הילדים הם רשות היחיד. הנה המציאות היא שהמושב ברוב העגלות נמוך מ' טפחים. אך גם במקומות שהמושב גבוה ' טפחים מהקרקע, מ"מ אין לעגלה מחיצות מהצדדים, אלא המושב באויר על כמה ברזלים בודדים, לכן אין דינה כרה"י, אלא כמקום פטור, וי"א שדינה ככרמלית (עי' שו"ע סעיף ט"ז, ומשנ"ב ס"ק ס"ו).

יהודי יקר - הזכויות בידיים שלך

מחמת חוסר תקציב, אין בידינו להדפיס גליון זה

ביכלתך לקחת זכות זאת לעצמך

ללמד הלכות עירובין לאלפי קוראים

לימוד המעולה ביותר - המביא לידי מעשה

תמורת 480 ש"ח יודפסו 4000 עותקים + חלוקה לבכנ"ס

ניתן להנציח שמות יקירך על גבי הגליון

למעונינים נא להתקשר לטל' 0548483320

היחיד", וממילא אסור לטלטל מהם לשאר הרחוב. לדוגמה: **א פח אשפה, צפרדע, או טמון**, הוא מקום המוקף מחיצות גבוהות ' טפחים, ואסור להשליך לתוכו דבר, כשהרחוב אינו רשות היחיד. **ב** **מתקן משחקים בגינה**, במתקנים הגדולים ובמגלשות, יש כעין חדר קטן שגבהו ' טפחים ורחבו ד' על ד' טפחים, והוא מוקף בכעין קירות של המתקן, ודינו כרשות היחיד. וא"כ כאשר מרים ילד קטן אל תוך המתקן, הרי מעביר מהגינה שהיא כרמלית [כשאינו סומך על העירוב], אל מתקן שהוא רשות היחיד. ולפ"ז יש לדון באריכות על כל מתקן, האם דינו כרשות היחיד.

להרים עלון של דברי תורה או ילד על גדר

סעיף ג. כתלים המקיפים רשות היחיד. מצוי שאדם רואה **עלון של דברי תורה מוטל ברחוב**, ובמחשבה ראשונה מרימו ומניחו על הגדר הקרובה, תוך ד' אמות למקום שהרים. [כמ"ש לקמן (סי' שמ"ט) שמותר לטלטל פעם אחת פחות מד' אמות ברה"ר]. אבל לפי האמור בסעיף זה, אם הגדר משמשת חלק מהיקף של חצר שהיא רשות היחיד, הרי גם השטח של הגדר הוא רה"י, ונמצא מטלטל מהרחוב שהוא כרמלית או רה"ר, לגדר שהיא רה"י. וכאשר יש בעובי הגדר ד' [במשך ד'] טפחים, הרי היא רשות היחיד מצד עצמה, גם כאשר אינה משמשת להיקף של רה"י. לכן צריך לחשוב איך להרימו בלי לעשות הוצאה וטלטול.

כמו"כ כאשר **ילד מבקש שירימו אותו על הגדר**, לשבת עליה או ללכת עליה, בדרך כלל אם לא מטלטל יותר מד' אמות מותר אפילו ברשות הרבים, אבל במקרה כזה שהגדר גבוהה ' טפחים [והיא משמשת להיקף רה"י], יש איסור להעביר מהרחוב שהוא כרמלית ורה"ר, לגדר שהיא רה"י.

ונפק"מ גם להיפך, כאשר החצר מוקפת כהלכה ומותר לטלטל בתוכה, האם מותר גם להניח על גבי הגדר. הנה לפי האמור כאן נחשבת הגדר כחלק מרה"י, ומותר להניח על גבה. [אך יזהר שלא יהיה באופן שיכול ליפול לחוץ, עי' לקמן סימן שנג' ס"ג].

דין חורים בכתלים בזמנינו

סעיף ד. חורים שבכתלי רה"י. בזמנינו לא מצוי חורים בקירות, בפרט לא משתמשים בהם, אבל יש לדון בדבר מצוי שמשחקים בחצר בכדור והכדור עף ונתקע בתוך גדר חיה מאילנות ושיחים המקיפים את החצר. מה דין חלל שבתוך הגדר ככה"ג, האם יש לדון אותו כחורי רה"י, מפני שהחלל בין הענפים ממשיך עד תוך החצר. או שמא דינו כחורים הפתוחים גם לרה"ר שהביא המשנ"ב (סק"ו) מחלוקת בפוסקים אם דינם כרה"ר, ויהיה אסור להכניס את הכדור לחצר.

עוד יש להסתפק בעצם דין חורים כאשר אין דרך להשתמש בהם כלל. ואין הכוונה לחור הראוי לתשמיש רק שאותו אדם לא נצרך לו, דבזה ודאי הוי כרה"י. אלא השאלה בדבר שאינו עומד לתשמיש לרוב העולם, כמו האוירים שבן ענפי גדר חיה, דאפשר שאינם משתייכים לרה"י וק"ו שלא לרה"ר, ויהיה דינם כמקום פטור. וצ"ע כעת.

השתמשות על הסורג שבחלון, ועל המנוע של המזגן בחוץ

דין חורי רה"י שייך גם במושגים של דורנו בדברים אחרים, כגון חלונות שיש בהם סורגים בולטים לחוט [סורג עם בטון], הרי שטח זה אין בו תנאי רשות היחיד, שאין בו ד' על ד' טפחים בגובה 'י, אלא שהוא נידון כחורי רה"י. דבר זה פשוט לכולנו שהוא מותר, ומקורו מהדין המוזכר בסעיף זה.

כמו"כ כשיש מנוע של מזגן המחובר לקיר הבנין מבחוץ, והדרך להתקינו קרוב לחלון כדי שתהיה גישה קלה אליו, ובני הבית מנצלים את הדבר להניח עליו חפצים. אם הוא סמוך בתוך ג' טפחים לחלון, דינו כחורי רה"י ומותר להניח עליו אע"פ שאין לו מחיצות, [אבל עי' לקמן (סימן שנג' ס"ג) איזה כלים מותר להניח עליו]. ואם רחוק יותר מג' טפחים אינו כחורי רה"י, ולדעת השו"ע הוי כרמלית.

עלונים	שיעורים יומיים בטלפון ב"קול הלשון"	מצגת ייחודית	חוברת "פתח העירוב"	מגוון דרכים
"תיקוני עירובין"	הלכות אקטואליות על סדר המשנ"ב	להבנת ארבע רשויות	סיכום שו"ע ומשנ"ב	ללימוד ההלכות
"שואל ומשיב"	מפי הרב משה אנגלרד שליט"א	וצורת העשייה בזמנינו	בתוספת הסברים והערות	מבית "מוקד העירוב"